

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

Donáti u. 35-45.

Budapest

1015

Tárgy: mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítása

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, dr. Pozsár-Szentmiklósy Zoltán (értesítési cím: Magyar Helsinki Bizottság, 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38.) az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § e) pontja és 21. § (4) bekezdése alapján

indítványozom

hogy a tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg: azzal, hogy az Országgyűlés a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 46. § (1) a) és d) pontjaihoz kapcsolódóan nem határozta meg a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés elrendelésének pontos feltételeit, az elrendelés időtartamát, illetve az intézkedés megszüntetésének feltételeit – jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt, jogbiztonság követelményének sérelmét idézte elő. Ezzel összefüggésben, álláspontom szerint sérült az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog; az Alkotmány 58. § (1) bekezdésében foglalt szabad mozgáshoz való jog és az Alkotmány 62. § (1) bekezdésében foglalt gyülekezéshez való jog is. Indítványozom, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítása mellett hívja fel az Országgyűlést jogalkotói feladatának teljesítésére.

I.

Az idézett jogszabályi rendelkezések

Az Alkotmány idézett rendelkezései a következők:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„57. § (5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli

elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

„58. § (1) Mindenkit, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén – törvényben meghatározott esetek kivételével – megillet a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztásának joga, beleértve a lakóhely vagy az ország elhagyásához való jogot is.”

„62. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri a békés gyülekezés jogát és biztosítja annak szabad gyakorlását.”

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) idézett rendelkezései a következők:

„46. § (1) A Rendőrség, illetve a rendőr a védett személy [1. § (2) bek. g) pont] biztonsága érdekében a 13. és a 30. §-ban meghatározottakon túlmenően

a) útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja,

(...)

d) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.”

II.

Az indítvány benyújtásának feltételei

Az Alkotmánybíróságról szóló törvény (a továbbiakban: Abtv.) 49. § szakaszának rendelkezései értelmében, ha az Alkotmánybíróság hivatalból, illetve bárki indítványára azt állapítja meg, hogy a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotási feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenes helyzetet idézett elő, a mulasztást elkövető szervet határidő megjelölésével felhívja feladatának teljesítésére. Az Alkotmánybíróság határozatát követően, a mulasztást elkövető szerv a megjelölt határidőn belül köteles jogalkotói feladatának eleget tenni.

Az Alkotmánybíróság legutóbb a 62/2006. (XI. 23.) határozatában foglalta össze a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására vonatkozó gyakorlatát:

„Az Abtv. 49. § (1) bekezdése alapján mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta, és ezzel alkotmányellenességet idézett elő. Az Alkotmánybíróság nemcsak akkor állapít meg alkotmányellenes mulasztást, ha az adott tárgykörre vonatkozóan semmilyen jogszabály nincs, hanem akkor is, ha az adott kérdésben van ugyan szabályozás, de alapvető jogok érvényesüléséhez szükséges garanciák hiányoznak, illetve, ha a hiányos szabályozás alapvető jogok érvényesítését veszélyezteti. [A gyakorlat összegezése pl.: 17/2005. (IV. 28.) AB határozat, ABH 2005, 175, 194.; 40/2005. (X. 19.) AB határozat, ABH 2005, 427, 443-444.; 12/2006. (IV. 24.) AB határozat, ABK 2006. április, 274, 281.] A mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapításához tehát két feltételnek kell együttesen megvalósulnia: a jogalkotó mulasztásának és az ennek folytán előidézett alkotmányellenes helyzetnek.”

Álláspontom szerint a személy- és létesítménybiztosítási intézkedés elrendelése pontos feltételeire, az elrendelés időtartamára, illetve az intézkedés megszüntetésére vonatkozó jogszabályi rendelkezések hiánya a következő okok miatt idéz elő alkotmányellenes helyzetet:

- a) az Rtv. nem tartalmaz egyértelmű szabályokat egyrészt arra vonatkozólag, hogy a rendőrség, mint a norma címzettje, mely esetekben rendelheti el jogszerűen a fenti intézkedést, azt mennyi ideig, illetve milyen körülmények fennállásáig szükséges fenntartani; másrészt arra nézve sem rendelkezik pontosan, hogy ki és milyen eljárásban jogosult jogorvoslati kérelemmel élni ezen intézkedésekkel szemben – nem felel meg tehát a jogbiztonság követelményének;
- b) a hatályos szabályozás alapján nem érvényesülhet a hatékony és érdemi jogorvoslathoz való jog, amennyiben nem tisztázott a jogorvoslati kérelmet előterjesztők köre, továbbá a fenti intézkedést elrendelő közigazgatási határozattal szemben benyújtott fellebbezési kérelem, valamint a bírósághoz címzett felülvizsgálati kérelem tárgyában történő döntés meghozatala időben jelentősen elhúzódhat;
- c) a terület, közterület és útvonal lezárásával a rendőrség által elrendelt intézkedések közvetlen következménye a szabad mozgáshoz való jog sérelme;
- d) a fenti intézkedések közvetve veszélyeztetik a gyülekezési jognak a gyülekezési törvény által biztosított rendben történő gyakorlását.

Az alábbiakban a fenti szempontok szerint részletesen indokolom álláspontomat.

III.

A jogbiztonság sérelme

Az Alkotmánybíróság a jogbiztonsággal összefüggésben 23/2005. (VI. 17.) számú határozatában a következőket állapította meg:

„Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a normavilágosság a jogbiztonság alapvető eleme. A normaszövegnek tehát minden esetben meg kell felelnie a jogbiztonság követelményének. A 26/1992. (IV. 30.) AB határozat idevágóan a következőket tartalmazza: '[a]z Alkotmánybíróság elvi éllal mutat rá arra, hogy a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság - amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme - megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.' (ABH 1992, 135, 142.)

A 10/2003. (IV. 3.) AB határozatban elvégzett összegzés rámutatott, hogy a jogbiztonságnak része a világos, felismerhetően értelmezhető és egyértelmű normatartalom. A normaszöveg értelmezhetetlenségének, avagy eltérő értelmezést engedő voltának az a következménye, hogy kiszámíthatatlan helyzetet teremt a norma címzettjei számára. (ABH 2003, 130, 135.)”

Álláspontom szerint az Rtv. 46. § (1) bekezdésében szabályozott rendőri intézkedés tekintetében a jogszabály nem hordoz világos, felismerhetően értelmezhető és egyértelmű normatartalmat: az intézkedés elrendelésének, foganatosításának oka minden esetben egy absztrakt veszélyhelyzet, a védett személyek vagy létesítmények biztonságát fenyegető állapot pusztta lehetősége, amelyhez nem kapcsolódnak olyan szempontok, amelyek alapján mérlegelhető lenne az intézkedés elrendelésének indokoltsága.

Megjegyzendő, hogy egy hasonló intézkedés tekintetében az Rtv. pontos szabályozást tartalmaz: a biztonsági intézkedés végrehajtása céljából foganatosított terület-lezárás¹ elrendelésének oka az ön- vagy közveszélyes állapot (egy konkrétan felismerhető veszélyhelyzet) amelynek elhárítását követően – a rendőri intézkedésekre vonatkozó arányosság követelményének² figyelembe vételével – egyértelműen megállapítható az intézkedés megszüntetésének időpontja, feltétele is.

Ezzel szemben a személy- és létesítmény-biztosítási intézkedés tekintetében az Rtv. nem csak az elrendelés feltételei, hanem intézkedés fenntartásának időtartama és az elrendelés okának megszűnése tekintetében sem tartalmaz rendelkezéseket – összességében tehát ezen rendőri intézkedésre vonatkozó normatartalom nem tekinthető világosnak, felismerhetően értelmezhetőnek és egyértelműnek, a jogszabályi rendelkezések értelmezési nehézségei pedig kiszámíthatatlan helyzetet teremtenek a norma címzettjei számára.

IV.

A jogorvoslathoz való jog sérelme

A fentiek szerint kifejtett, jogbiztonság sérelméhez szorosan kapcsolódóan, álláspontom szerint megállapítható az Alkotmányban biztosított jogorvoslathoz való jog sérelme, abban a tekintetben, hogy a az Rtv. szerint biztosított jogorvoslati mód a vizsgált intézkedések tekintetében nem minősül érdemi és hatékony jogorvoslatnak.

Az Rtv. 93. § szakaszában foglalt rendelkezések értelmében, panasz előterjesztésére jogosult, akivel szemben rendőri intézkedést foganatosítottak. A panaszt az intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetője tizenöt napon belül, indokolt határozattal bírálja el, amely döntéssel szemben a felettes szervhez lehet fordulni. A felettes szerv tizenöt napon belül köteles indokolással ellátott határozatot hozni, amelyben az elsőfokú szerv határozatát helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti. A felettes szerv döntése közigazgatási határozatnak minősül, amelynek bírósági felülvizsgálata kérhető.

Mivel a személy- és létesítmény-biztosítási intézkedés keretében a terület-lezárást rendszerint az illetékességgel rendelkező rendőri szerv vezetője rendeli el – ugyanaz a személy, aki első fokon a panasz elbírálására jogosult – csak részben valósul meg az Alkotmánybíróság gyakorlatában megfogalmazott azon követelmény, miszerint a hatóságok érdemi, ügydöntő határozataival szemben valamely más szervhez, illetve ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét kell biztosítani [5/1992. (I. 30.) AB határozat]. További szempont, hogy önmagában a részben elkülönült fórumrendszer léte nem tekinthető az érdemi és hatékony jogorvoslat biztosításának.

¹ 37. § A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében

(...)

e) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

² 15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A 46/2003. (X. 16.) számú határozatában az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: „A jogorvoslathoz való jog gyakorlásához – egyebek mellett – elengedhetetlenül szükséges, hogy az érintettek értesüljenek a határozatról, amely jogukat vagy jogos érdekeiket érinti és megismerhessék annak tartalmát. (...) Az Alkotmánybíróság szerint a tudomásszerzés akkor garantált, ha megállapítható, hogy a tudomásszerzés lehetősége minden kétséget kizáróan fennáll.” Álláspontom szerint az Rtv. vizsgált rendelkezéseire kapcsolódóan, a szabályozás hiányosságaiból adódóan, meglehetősen kétséges, hogy az érintett személyek tudomást szerezhetnek-e a tárgyalt intézkedések elrendelésének érdemi okairól.

Az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében szabályozott, bírósághoz fordulás jogával összefüggésben az Alkotmánybíróság 3/2006 (II. 8.) számú határozatában a következő megállapításra jutott: „A bírósághoz való jog egyik eleme a bírósághoz fordulás joga, abban az értelemben, hogy az érdekelt elérhesse, ügyét bíróság tárgyalja anélkül, hogy jogi vagy gyakorlati jellegű, visszaélésszerű akadályok ebben megakadályoznák.” Álláspontom szerint az idézett következtetés az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében szabályozott, a hatósági döntésekkel szemben biztosított jogorvoslathoz való jogra is érvényes. Az Rtv. vizsgált rendelkezései tekintetében gyakorlati jellegű akadálynak minősülhet, hogy nem tisztázott: ki terjeszthet elő panaszt a rendőrségi intézkedések ellen? Elméletileg valamennyi, a lezárt területen, közterületen áthaladni, vagy ott meghatározott tevékenységet folytatni kívánó személy olyannak tekinthető, mint akivel szemben intézkedést foganatosítottak – kérdéses ugyanakkor, hogy a panaszt elbíráló rendőri szervek ezt figyelembe vehetik-e.

A fenti megállapításokhoz kapcsolódóan, fontosnak tartom megjegyezni, hogy a közterületek lezárása elsősorban a szabad mozgáshoz és a gyülekezéshez való jogot érintheti. Ez utóbbi tekintetében, a Gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) pontosan meghatározza azokat az okokat, amelyek esetében a rendőrség megtilthatja a rendezvény megtartását, elkülönült eljárásban teszi lehetővé a bírói jogorvoslatot, valamint pontos határidőket szab meg az eljárás valamennyi résztvevője számára. Túl azon, hogy egy adott terület lezárásának eredményeként az kikerülhet a Gytv. szerinti közterület minősítése alól – fogalmilag kizárt lesz tehát az esetlegesen azon a területen tartandó rendezvény bejelentéséhez kapcsolódó, Gytv. szerinti jogorvoslat érvényesítése – az adott terület vonatkozásában a szabad mozgáshoz és a gyülekezéshez való jog gyakorlásának biztosítása kizárólag egy időben elhúzódó jogorvoslati eljárás eredményeként kényszeríthető ki, amelyben egyébként az eljárás kezdeményezője bármely más rendőri intézkedés érintettjénél hátrányosabb ügyféli pozícióban van.

V.

A szabad mozgáshoz való jog sérelme

Az Alkotmánybíróság a közterület, a szabad mozgáshoz való jog és a gyülekezési jog összefüggéseivel kapcsolatban 55/2001. (XI. 29.) számú határozatában a következőket állapította meg: „A közterület használatának, igénybe vételének lehetősége ugyanis a gyülekezési szabadságon kívül egy másik alapjog: az Alkotmány 58. § által biztosított szabad mozgáshoz való jog érvényesülésének is a feltétele. Az Alkotmánybíróság egy korábbi határozatában már kifejtette, hogy a szabad mozgáshoz való jog a helyváltoztatáshoz való jog

szabadságát is jelenti [60/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993., 507., 510.]. A szabad mozgáshoz való jog érvényesülésének leggyakoribb színtere pedig a közút, a közterület.”

Megítélésem szerint az Rtv. tárgyalt intézkedéseinek közvetlen következménye a szabad mozgáshoz való jog sérelme – a lezárt közterületeken ugyanis mindenki számára lehetetlenné válik a helyváltoztatás.

A két alapjog esetleges konfliktusa tekintetében az idézett alkotmánybíróági határozat a következő megállapításra jutott: „Mivel az Alkotmánybíróságnak következetes az ítélkezési gyakorlata azt illetően, hogy az államnak az alapvető jog tiszteletben tartására és védelmére vonatkozó kötelezettsége nem merül ki abban, hogy tartózkodnia kell megsértésüktől, hanem magában foglalja azt is, hogy biztosítania kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételeket is (...), két alapjog: a gyülekezés és a mozgás szabadsága esetleges konfliktusának megelőzésére a hatóságnak szükségképpen rendelkeznie kell azzal a jogszabályi felhatalmazással, hogy biztosítsa mindkét alapjog érvényesülését, illetőleg, ha ez lehetetlen, azt, hogy az egyik csak a legszükségesebb mértékben szoruljon háttérbe időlegesen a másik javára.”

A fenti megállapítás egyértelműen rámutat arra az alkotmányosan aggályos helyzetre, amelyben – az adott közterületre vonatkozóan – a két alapjog nem egymással konkuráló helyzetben van, hanem mindkettő érvényesülése teljes mértékben kizárt.

VI.

A gyülekezési jog sérelme

A gyülekezési jog jelentőségére az Alkotmánybíróság a 55/2001. (XI. 29.) számú határozatában mutatott rá: „Gyűlések megszervezésének, megtartásának, az azokon való részvételnek a joga nélkül a nézetek, információk megszerzésének és másokkal való megosztásának, a vélemények közösen történő kialakításának a lehetősége ugyanis aligha volna megvalósítható.”

Az Rtv. érintett rendelkezéseihez kapcsolódó mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség közvetett kapcsolatban van a gyülekezési jog sérelmével, amennyiben az intézkedések foganatosításakor a rendőrség elvileg nem rendelkezik arra vonatkozó információval, hogy az adott közterületre a jövőben szándékában áll-e valakinek rendezvényt bejelenteni. Mivel azonban az adott terület az intézkedés következményeként kikerül a Gytv. szerinti közterület minősítése alól, az adott területen kizárt lesz a gyülekezési jog gyakorlása.

Az Alkotmánybíróság 46/1991. (IX. 10.) határozatában megfogalmazott elv alapján a potenciális alapjog-sérelem lehetősége is alkotmányellenes lehet: „Az a jogi szabályozás tehát, amely ezt csak potenciálisan lehetővé teszi, arra való tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az ügyek hány százalékában következik be.” Bár az idézett tételmondatot az Alkotmánybíróság a magánszféra védelmével összefüggésben mondta ki, megítélésem szerint az az Alkotmánybíróság gyakorlata során általános alapjogi teszt része lett. Jelen esetben tehát a gyülekezési jog korlátozásának lehetőségét is alkotmányellenes helyzetet idéző elő.

VII.

Összegzés

A jelen indítványban a jogbiztonság sérelmével összefüggésben sérelmezett mindhárom alapjog, a jogorvoslathoz való jog, a szabad mozgáshoz való jog és a gyülekezési jog korlátozása fogalmilag lehet alkotmányos is. Az alábbiakban igyekszem megvilágítani, hogy álláspontom szerint a hatályos szabályozás hiányosságai milyen aspektusban jelentik az érintett alapjogok lényeges tartalmának – alkotmányellenes – sérelmét.

Az Alkotmánybíróság legutóbb a 30/2006. (I. 26.) számú határozatában foglalta össze az alapvető jogok korlátozásának megítélésére vonatkozó gyakorlatát: „Az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához önmagában tehát nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.”

Az említett alapjogok az Rtv. tárgyalt rendelkezései szerinti korlátozásának oka lehet egyrészt a közrend és a közbiztonság védelme, másrészt az élet és a testi épség védelme. A közrend és a közbiztonság védelmének tekintetében a már idézett 62/2006. (XI. 23.) számú AB határozat – a rendőrség titkos információgyűjtésével kapcsolatban – a következő megállapításra jutott: „... az alkotmányos célként elismert, közrend, közbiztonság védelme érdekében sem adható a jogalkalmazók számára olyan általános felhatalmazás, amely az alapvető jogok korlátozását anélkül teszi lehetővé, hogy a szükségesség és arányosság követelményének érvényesülése a felhatalmazás egyes feltételei vonatkozásában — absztrakt és konkrét értelemben — ellenőrizhető lenne.” Mind a közrend- és közbiztonság, mind – az állam ún. intézményvédelmi kötelezettségének körébe tartozó – élet és testi épség védelmének céljából megvalósuló alapjog-korlátozás alkotmányosságának megítélése szempontjából megkerülhetetlen tehát a szükségesség-arányosság teszt szerinti vizsgálat.

A teszt előkérdésének tekinthető alkalmasság tekintetében megállapítható, hogy a személy- és létesítmény-biztosítási intézkedés (Rtv. 46. §) keretében elrendelt terület-lezárás következményeként mind a jogorvoslathoz, mind a szabad mozgáshoz, mind pedig a gyülekezéshez való jog korlátozása alkalmas lehet a fenti alkotmányos célok és állami kötelezettségek teljesítésének biztosítására.

Megállapítható, hogy személy- és létesítménybiztosítási intézkedés elrendelésének alapját jelentő, közvetlenül fel nem ismerhető veszélyhelyzet, kockázat megszüntetése érdekében szükséges lehet mind a szabad mozgáshoz való jog, mind a gyülekezési jog korlátozása – ezek nélkül az adott intézkedések nem lennének megvalósíthatóak. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy a hatékony és érdemi jogorvoslathoz való korlátozása, amely a szabályozási hiányosságból adódik, nem meríti a szükségesség követelményét sem.

A tárgyalt rendőri intézkedésekhez kapcsolódó szabályozási hiányosságokból következő alapjog-korlátozások megítélésem szerint egyik vizsgált alapjog esetében sem arányosak. Az adott közterület lezárásának hosszabb időn keresztül történő fenntartása semmiképpen sem tekinthető az adott alkotmányos célok elérésére alkalmas legenyhébb eszköznek. A személy- és létesítménybiztosítási intézkedés elrendelésére okot adó absztrakt veszélyhelyzet feltételezhetően adott időponthoz, eseményhez kötődik, amelynek elmúltával a fogalmilag befejezhetetlen, tehát teljes mértékben megvalósíthatatlan cél (az élet- és testi épség védelme) elérése érdekében fenntartott intézkedések által okozott alapjogsérelmek nem állnak arányban egymással.

* * *

Az alkotmányos követelményekre vonatkozóan az Alkotmánybíróság a 38/1993. (VI. 11.) számú határozatában a következő megállapítást tette: „Ha a jogszabályi rendelkezés alkotmányossága éppen a szabályozás hiányossága vagy homályossága miatt kérdéses, az Alkotmánybíróság kifejezetten is megállapíthatja az alkotmányos értelmezés tartományát, meghatározhatja azokat az alkotmányos követelményeket, amelyeknek a norma értelmezéseinek meg kell felelniük.”

Amennyiben a tisztelt Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtett szempontok szerint – elsősorban az Rtv.-ben foglalt arányosság követelménye érvényesülésének elméleti lehetősége miatt – nem tartja lehetségesnek a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását, úgy indítványozom, hogy alkotmányos követelmények meghatározásával vegye elejét az esetleges alkotmányellenes helyzetek kialakulásának.

Budapest, 2007. március 19.

Tisztelettel

dr. Pozsár-Szentmiklósy Zoltán